

ZAKON

O METROLOGIJI

(*"Sl. list SCG", br. 44/2005*)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se sistem mernih jedinica i etalona Srbije i Crne Gore, overavanje merila, ovlašćivanje laboratorija, metrološka kontrola nad prethodno upakovanim proizvodima, važenje stranih znakova i dokumenata, metrološki nadzor, kao i nadležnosti organizacije za metrologiju.

Član 2

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sledeća značenja:

- 1) zakonske merne jedinice su merne jedinice koje su propisane ovim zakonom;
- 2) etalon je materijalizovana mera, merilo, referentni materijal ili merni sistem namenjen da definiše, ostvari, čuva ili reprodukuje jedinicu ili jednu vrednost ili više vrednosti jedne veličine, tako da služi kao referenca;
- 3) etaloniranje je skup postupaka kojima se, u određenim uslovima, uspostavlja odnos između vrednosti veličina koje pokazuje merilo ili merni sistem, ili vrednosti koje predstavlja materijalizovana mera ili referentni materijal, i odgovarajućih vrednosti ostvarenih etalonima;
- 4) sledivost je osobina rezultata merenja ili vrednosti etalona pomoću kojih se etaloni mogu dovesti u vezu s naznačenim referencama, nacionalnim ili međunarodnim etalonima, posredstvom neprekidnih poređenja koja imaju naznačene nesigurnosti;
- 5) merilo je uređaj namenjen za merenje, sam ili u sklopu s dodatnim uređajem (uređajima);
- 6) ocenjivanje usaglašenosti merila je ispitivanje i procenjivanje merila da bi se utvrdilo da li je pojedinačno merilo, partija merila ili proizvedena serija merila usklađena s propisanim zahtevima koji se primenjuju na ovaj tip merila, pri čemu ocenjivanje usaglašenosti merila obuhvata odobrenje tipa i overavanje merila;
- 7) odobrenje tipa merila je odluka zasnovana na izveštaju o ocenjivanju, prema kojoj je tip merila usklađen sa zakonom propisanim zahtevima i pogodan za upotrebu u propisanoj oblasti, tako da se očekuje da daje pouzdane rezultate merenja u određenom periodu;
- 8) overavanje merila je postupak koji obuhvata pregled i žigosanje, odnosno izdavanje uverenja o overavanju, pri čemu se konstatuje i potvrđuje da je merilo usklađeno sa zakonom propisanim zahtevima;
- 9) prvo overavanje merila je overavanje merila koje nije prethodno overavano;
- 10) ponovno overavanje merila je svako overavanje merila nakon prethodnog overavanja, uključujući i obavezno periodično overavanje i overavanje nakon popravke;
- 11) obavezno ponovno overavanje merila je ponovno overavanje merila, koje se periodično obavlja u određenim rokovima po propisanom postupku;
- 12) ovlašćena laboratorija je laboratorija koja obavlja poslove overavanje merila;
- 13) metrološka kontrola obuhvata sve aktivnosti u vezi sa zakonskom metrologijom koje doprinose metrološkom obezbeđenju, i to: zakonska kontrola merila, metrološki nadzor i metrološka ekspertiza;

14) metrološki nadzor je nadzor nad prometom, uvozom, ugradnjom, upotrebom, održavanjem i popravkom merila, obavljen da bi se proverilo da li se ona upotrebljavaju u skladu sa metrološkim zakonom i drugim propisima iz oblasti metrologije, kao i provera tačnosti količina naznačenih i sadržanih u prethodno upakovanim proizvodima;

15) prethodno upakovani proizvodi su proizvodi koji su upakovani bez prisustva kupca. Količina tih proizvoda se ne može promeniti bez otvaranja, pri čemu nastaje vidno oštećenje, ili bez promene pakovanja.

Član 3

Merila koja se stavljaju u upotrebu moraju zaštititi interese pojedinaca i pravnih lica, zdravlje i bezbednost ljudi, životinja i životne sredine i ne smeju predstavljati prepreke u međunarodnoj trgovini.

II ORGANIZACIJA ZA METROLOGIJU

Član 4

Organizacija za metrologiju obavlja sledeće poslove:

- 1) stara se o sistemu zakonskih mernih jedinica u Srbiji i Crnoj Gori;
- 2) ostvaruje, čuva, održava i usavršava etalone Srbije i Crne Gore i obezbeđuje njihovo učešće u međunarodnim aktivnostima;
- 3) obezbeđuje metrološku sledivost za laboratorije za etaloniranje, kao i za ispitne i kontrolne laboratorije;
- 4) organizuje delatnost etaloniranja;
- 5) vrši ocenjivanje usaglašenosti merila s metrološkim zahtevima;
- 6) daje stručno mišljenje za ovlašćivanje laboratorija za overavanje merila;
- 7) predstavlja Srbiju i Crnu Goru u međunarodnim i regionalnim metrološkim organizacijama i uspostavlja saradnju u oblasti metrologije;
- 8) sprovodi metrološku kontrolu;
- 9) saraduje sa odgovarajućim inspekcijskim organima i obezbeđuje stručne osnove za merila i prethodno upakovane proizvode;
- 10) vodi registar ovlašćenih laboratorija;
- 11) obezbeđuje metrološke informacije i izdaje službeno glasilo;
- 12) obavlja i druge poslove iz oblasti metrologije.

Član 5

Organizacija za metrologiju ima organizacione jedinice na teritorijama država članica.

Član 6

Ministar nadležan za metrologiju (u daljem tekstu: ministar) osniva Metrološki savet kao stručno savetodavno telo u oblasti metrologije i imenuje njegove članove.

Metrološki savet predlaže:

- 1) strategiju razvoja u oblasti metrologije;

- 2) naučne i obrazovne aktivnosti u oblasti metrologije;
- 3) prioritete u naučnim istraživačko-razvojnim projektima u oblasti metrologije;
- 4) druge aktivnosti u oblasti metrologije.

Metrološki savet donosi poslovnik o radu.

III ZAKONSKE MERNE JEDINICE

Član 7

Zakonske merne jedinice su:

- 1) jedinice Međunarodnog sistema jedinica (*Systeme International d' Unites SI*);
- 2) jedinice koje nisu obuhvaćene Međunarodnim sistemom jedinica, a koje su dozvoljene na osnovu ovog zakona.

Umnošci i delovi mernih jedinica, nazivi predmetaka i njihove oznake propisuju se u skladu s preporukama Metarske konvencije ("Službene novine", br. 302 - CXVIII) i međunarodnim dokumentima.

Savet ministara propisuje zakonske merne jedinice koje se koriste i način njihove upotrebe.

IV ETALONI

Član 8

Organizacija za metrologiju ostvaruje, čuva i održava etalone Srbije i Crne Gore i obezbeđuje njihovu sledivost do međunarodnog nivoa.

Ako primarni etaloni nezavisno ostvaruju zakonske merne jedinice, oni se redovno porede s nacionalnim primarnim etalonima drugih država, odnosno međunarodnim primarnim etalonima.

Ako se za neke veličine ne održavaju primarni etaloni Srbije i Crne Gore, ti etaloni moraju biti sledivi do realizacije definicije jedinica ili do primarnih etalona drugih država obuhvaćenih Aranžmanom o međusobnom priznavanju nacionalnih etalona i uverenja o etaloniranju i merenju koja izdaju nacionalni metrološki instituti (u daljem tekstu: MRA) ili međunarodnim primarnim etalonima.

V MERILA

Član 9

Merilo se stavlja na tržište ili upotrebu samo ako je na propisan način žigosano, odnosno ako je za njega izdato uverenje o overavanju merila, odnosno uverenje o odobrenju tipa merila.

Organizacija za metrologiju propisuje vrste i načine označavanja merila, vrste i oblike žigova i drugih znakova koji se upotrebljavaju, sadržaj i oblik uverenja o odobrenju tipa merila i uverenje o overavanju merila, kao i način prestanka važenja žiga i uverenja o overavanju merila.

Član 10

Organizacija za metrologiju propisuje metrološke zahteve koje merila moraju ispunjavati, kao i postupke za ocenjivanje usaglašenosti merila s metrološkim zahtevima.

Propisivanje metroloških zahteva i postupaka iz stava 1. ovog člana zasniva se na sledećim principima:

- 1) da se primenjuju metrološki zahtevi iz odgovarajućih međunarodnih i evropskih organizacija i institucija;

2) da metrološki zahtevi i postupci ne predstavljaju nepotrebne prepreke u trgovini;

3) da se na merila iz zemlje s kojom je potpisan odgovarajući međunarodni sporazum primenjuju isti postupci kao i na merila domaćeg porekla ili merila poreklom iz bilo koje druge zemlje.

Član 11

Organizacija za metrologiju propisuje vrste merila za koje je obavezno overavanje, odnosno odobrenje tipa merila.

Član 12

Odobrenje tipa merila vrši organizacija za metrologiju, na zahtev domaćeg proizvođača, uvoznika ili ovlašćenog zastupnika stranog proizvođača merila.

Član 13

Merila, odnosno rezultati njihovih merenja moraju biti sledivi do etalona Srbije i Crne Gore ili do nacionalnih etalona drugih država obuhvaćenih MRA ili do međunarodnih etalona.

Član 14

Overavanje merila vrši organizacija za metrologiju i ovlašćena laboratorija.

Način overavanja merila i uslovi za overavanje merila uređuju se posebnim propisom.

Član 15

Prvom overavanju podležu nova merila.

Domaći proizvođač, uvoznik ili ovlašćeni zastupnik stranog proizvođača obavezan je da podnese merila na prvo overavanje.

Član 16

Ponovnom overavanju podležu merila koja su u upotrebi.

Imalac, odnosno korisnik merila obavezan je da podnese merila na obavezno ponovno overavanje. Lice koje je izvršilo popravku merila obavezan je da podnese merilo na ponovno overavanje.

Član 17

Ako organizacija za metrologiju, ocenjivanjem usaglašenosti merila utvrdi da merilo ne ispunjava propisane metrološke zahteve, odnosno da nije podesno za nameravanu upotrebu, doneće rešenje kojim se odbija overavanje, odnosno odobrenje merila.

Ako ovlašćena laboratorija, pregledom merila utvrdi da merilo ne ispunjava propisane metrološke zahteve, odnosno da nije podesno za nameravanu upotrebu, doneće rešenje kojim se odbija overavanje, odnosno odobrenje merila.

Protiv rešenja iz st. 1. i 2. ovog člana može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove metrologije (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

VI OVLAŠĆIVANJE LABORATORIJA

Član 18

Ministar rešenjem ovlašćuje laboratoriju za poslove etaloniranja i overavanja merila, na osnovu stručnog mišljenja organizacije za metrologiju.

Postupak ovlašćivanja laboratorija i zahtevi koje moraju ispunjavati laboratorije utvrđuju se posebnim propisom.

Pri potvrđivanju osposobljenosti ovlašćenih laboratorija može se uzeti u obzir ocena tehničke kompetentnosti iz postupka akreditacije ili drugog podjednako važnog postupka.

VII PRETHODNO UPAKOVANI PROIZVODI

Član 19

Prethodno upakovani proizvodi stavljaju se na tržište ili drže spremni za tržište samo kada je njihova nazivna količina označena tačno, jasno i nedvosmisleno i kada se njihova stvarna količina nalazi u okviru dozvoljenog odstupanja od označene nazivne količine.

Organizacija za metrologiju propisuje metrološke zahteve koje moraju da ispune količine prethodno upakovanih proizvoda, način označavanja količina i dozvoljena odstupanja stvarnih količina od označenih nazivnih količina, kao i spisak nazivnih količina prethodno upakovanih proizvoda.

VIII STRANI ZNACI I DOKUMENTI

Član 20

U Srbiji i Crnoj Gori važe uverenja o odobrenju tipa merila i uverenja o overavanju merila, odnosno žigovi i drugi znaci u skladu s međunarodnim ugovorima koji obavezuju Srbiju i Crnu Goru.

IX METROLOŠKI NADZOR

Član 21

Metrološki nadzor vrši organizacija za metrologiju.

Način vršenja nadzora iz stava 1. ovog člana uređuje se posebnim propisom.

Član 22

Privredno društvo, preduzeće i drugo pravno lice, preduzetnik i drugo fizičko lice, čija merila prema odredbama ovog zakona podležu overavanju, dužni su da omoguće nesmetano vršenje metrološkog nadzora i da pruže podatke koji su za to potrebni.

Član 23

Ako lice ovlašćeno za vršenje metrološkog nadzora (u daljem tekstu: ovlašćeno lice) u vršenju nadzora utvrdi da su povređene odredbe ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog zakona koje se odnose na merila, organizacija za metrologiju doneće rešenje kojim se privremeno zabranjuje upotreba merila, odnosno njegovo stavljanje na tržište.

Privremena zabrana iz stava 1. ovog člana traje do overavanja merila.

Ako se utvrdi da overavanje merila iz stava 1. ovog člana nije moguće, organizacija za metrologiju doneće rešenje kojim se trajno zabranjuje upotreba merila, odnosno njegovo stavljanje na tržište.

Protiv rešenja iz st. 1. i 3. ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Član 24

Ako pri pregledu prethodno upakovanih proizvoda ovlašćeno lice ustanovi da količina nije označena na propisani način ili da je prekoračeno dozvoljeno odstupanje stvarne količine od označenih nazivnih količina, organizacija za metrologiju doneće rešenje kojim se zabranjuje njihovo stavljanje na tržište.

Izuzetno od odredbe iz stava 1. ovog člana, ako se tokom prvog pregleda prethodno upakovanih proizvoda ustanovi da količina nije označena na propisani način, organizacija za metrologiju može doneti rešenje kojim se nalaže da se u određenom roku otklone utvrđene nepravilnosti u označavanju količine prethodno upakovanih proizvoda.

Protiv rešenja iz st. 1. i 2. ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Član 25

Organizacija za metrologiju vrši nadzor nad radom ovlašćenih laboratorija.

Ako organizacija za metrologiju utvrdi da ovlašćena laboratorija ne radi u skladu s propisima, organizacija za metrologiju doneće rešenje kojim će odrediti rok u kome se moraju otkloniti utvrđene nepravilnosti.

Ako u roku iz stava 2. ovog člana ovlašćena laboratorija ne otkloni utvrđene nepravilnosti, organizacija za metrologiju predložiće ministru da ukine rešenje o ovlašćivanju.

Ako ministar ukine rešenje o ovlašćivanju, ovlašćena laboratorija briše se iz registra ovlašćenih laboratorija.

Rešenje iz stava 4. ovog člana je konačno.

Član 26

Način vršenja nadzora nad radom ovlašćenih laboratorija iz člana 25. stav 1. ovog zakona uređuje se posebnim propisom.

Član 27

Ovlašćeno lice za vršenje metrološkog nadzora mora posedovati službenu legitimaciju.

Sadržaj i oblik službene legitimacije iz stava 1. ovog člana uređuje se posebnim propisom.

X OSTALE ODREDBE

Član 28

Troškove odobrenja tipa merila, overavanja merila, utvrđivanja ispunjenosti zahteva za ovlašćivanje laboratorija i obavljanja drugih poslova utvrđenih ovim zakonom snose podnosioci zahteva.

Visina i način plaćanja naknada za pokriće troškova iz stava 1. ovog člana propisuje se posebnim propisom.

Član 29

Organizacija za metrologiju izdaje službeno glasilo.

Organizacija za metrologiju dužna je da obezbedi neophodne informacije iz oblasti metrologije zainteresovanim stranama.

XI KAZNE NE ODREDBE

Član 30

Kazniće se za privredni prestup novčanom kaznom privredno društvo, preduzeće i drugo pravno lice:

- 1) ako upotrebljava merne jedinice koje nisu propisane ovim zakonom ili propisima donesenim na osnovu ovog zakona (član 7);
- 2) ako stavi na tržište ili u upotrebu ili drži spremljeno za tržište merilo koje nije overeno, to jest koje nije žigosano ili za koje nije izdato uverenje o overavanju merila, odnosno uverenje o odobrenju tipa merila (član 9);
- 3) ako stavi na tržište ili drži spremljene za tržište prethodno upakovane proizvode čija nazivna količina nije označena tačno, jasno i nedvosmisleno ili stavi na tržište prethodno upakovane proizvode čija se stvarna količina ne nalazi u okviru dozvoljenog odstupanja od označene nazivne količine (član 19);
- 4) ako stavi na tržište prethodno upakovane proizvode za koje je zabranjeno da se stavljaju na tržište, ili kod kojih nisu otklonjene utvrđene nepravilnosti u označavanju količine prethodno upakovanih proizvoda (član 24. st. 1. i 2).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup novčanom kaznom i odgovorno lice u privrednom društvu, preduzeću i drugom pravnom licu.

Član 31

Kazniće se za prekršaj novčanom kaznom privredno društvo, preduzeće i drugo pravno lice, preduzetnik i drugo fizičko lice:

- 1) ako ne obezbedi ponovno overavanje merila (član 16);
- 2) ako ne omogući nesmetano vršenje metrološkog nadzora ili ne pruži podatke potrebne za vršenje metrološkog nadzora (član 22);
- 3) ako stavi na tržište ili upotrebi merilo za koje je propisana zabrana stavljanja na tržište i njegova upotreba (član 23).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj novčanom kaznom i odgovorno lice u privrednom društvu, preduzeću i drugom pravnom licu.

Član 32

Kazniće se za prekršaj preduzetnik i drugo fizičko lice ako učini neku od radnji iz člana 30. stav 1. ovog zakona.

Član 33

Visine novčanih kazni iz čl. 30, 31. i 32. ovog zakona utvrđuju se propisom država članica.

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 34

Savet ministara doneće propise iz člana 7. stav 3. i člana 18. stav 2. ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ministar će doneti propise iz člana 6. stav 1, člana 21, člana 26. i člana 27. stav 2. ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Organizacija za metrologiju doneće propise iz člana 9. stav 2, člana 11, člana 14. stav 2, člana 19. stav 2. i člana 21. ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, a propise iz člana 10. stav 1. ovog zakona u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 35

Rešenja, uverenja i žigovi na merilima, izdati do dana stupanja na snagu ovog zakona, ostaju na snazi do isteka roka važnosti.

Član 36

Akreditovane laboratorije za pregled radnih etalona, merila ili uzoraka referentnih materijala, koje su akreditovane shodno odredbama Zakona o mernim jedinicama i merilima ("Službeni list SRJ", br. 80/94, 83/94, 28/96 i 12/98) nastavljaju rad do 30. juna 2006. godine.

Član 37

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o mernim jedinicama i merilima ("Službeni list SRJ", br. 80/94, 83/94, 28/96 i 12/98).

Član 38

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SCG", a primenjivaće se od 1. januara 2006. godine.